Dr. Öğr. Üyesi Mesut Koç

www.mesutkoc.com

Araştırma Teknikleri II

Araştırma Örneklem Tasarımı

Kaynak: İstatistiksel Araştırma Yöntemleri, Prof. Dr. İ. Esen Yıldırım, Seçkin Yayıncılık.
Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Prof. Dr. İsmet Daşdemir, Nobel.
Sosyal Bilimlerde Araştırma, Yöntem, Teknik ve İlkeler, Prof. Dr. Ali Balcı, Pegem.

Araştırmada Örneklem Tasarımı

Kamuoyu araştırmalarının tasarımında karar verilmesi gereken en önemli konulardan biri de araştırmanın kaç denekle yürütüleceği, deneklerin hangi usulle seçileceği, deneklere nasıl ulaşılabileceği gibi hususları kapsayan denek temini konusudur.

Anakütle: araştırılan konuda mümkün tüm gözlem sonuçlarının oluşturduğu topluluğa (hedef kitle, anakitle, **evren**, yığın, popülasyon) denir.

Parametre: anakütleyi oluşturan birimlere ait ölçülere (ortalama, oran, standart sapma, korelasyon katsayısı) denir. Anakütlenin sonlu ve az sayıda birimden oluşması durumunda genellikle tüm birimler incelenerek **parametre değerleri** bulunur. Bu işleme tamsayım adı verilir.

Örneklem: Anakütle küçük ve bireyler dar bir coğrafyada ise deneklerin tümü araştırmaya dahil edilebilir. Anakütlenin sonsuz ya da sonlu ama çok fazla sayıda birim içermesi durumunda alınan numuneye örneklem denir.

Örneklem seçilmesi işlemine örnekleme adı verilir. Örneklemden alınan bilgilerle istatistik ölçüler hesaplanır ve anakütle parametreleri tahmin edilir. Maliyet, zaman, emek, doğruluk, ayrıntılı bilgi, yok edici testler ve sonsuz anakütle tam sayım yerine örneklem yapılmasını gerektirir.

Araştırmada Örneklem Tasarımı

Örneklem tasarımı genel olarak 7 adımda gerçekleştirilir.

1: Hedef kütlenin (Anakütlenin) tanımlanması,

2: Örnekleme çerçevesinin belirlenmesi,

3: Örneklem biriminin tanımlanması,

4: Örnekleme tekniğinin seçilmesi,

5: Örneklem hacminin belirlenmesi,

6: Örneklem oluşturulması,

7: Örneklemin anakütleyi temsil edip etmediğini test etmek.

Araştırmada Örneklem Tasarımı

Örneklem sürecinde temel prensip, örneklemin ilgili olduğu Anakütlenin maketi, minyatürü olacak şekilde seçilmesidir. İyi bir örneklem temsili, yeterli ve tesadüfi olmalıdır.

Temsiliyet, örneklemin anakütleye ilişkin karakteristikleri gösterebilmesidir. Örneğin anakütle 48 farklı ülkenin vatandaşlarından oluşuyorsa, örneklemde de aynı ülkenin vatandaşları anakütledeki oranlarıyla bulunmalıdır.

Örneklem tasarımı, bir araştırmanın en fazla bilgi ve tecrübe gerektiren aşamalarından birisidir. Kamuoyu araştırmalarının çoğu kantitatif nitelikte olup, örneklemin ana kütleyi temsil edebilmesi esasına dayandığından, bu niteliğe sahip örneklem oluşturulabilmesi önemli bir gerekliliktir.

Genelleme hedefi taşımayan kalitatif araştırmalarda da, istenilen zenginlikte bir veri setinin ancak doğru örnekleme teknikleri ile oluşturulabileceği bilinmelidir.

Örneklemeye dayalı araştırmalarda doğruluk ve tutarlılık kavramları önemli yer tutmaktadır. Doğruluk, örneklem istatistiğinin anakütle parametresini tahmin etmedeki isabet gücü olarak tanımlanabilir. Tutarlılık, araştırmanın aynı şartlar altında tekrar edilmesi halinde benzer sonuçları üretmesi durumudur. Tutarlılık doğruluk düzeyinden daha kolay denetlenebilir.

Teşekkür Ederim.

Araştırma Teknikleri II